

Verdipapirfondenes forenings bransjeanbefaling om eierstyring og selskapsledelse

1 Innledning

1.1 Formell status og ikrafttredelse

Vedtatt første gang av styret i Verdipapirfondenes Forening 20. februar 2003, sist oppdatert per 28. desember 2004.

Verdipapirfondenes Forening fastsetter to typer bransjenormer; anbefalinger og standarder. Bransjestandarder, som vedtas av foreningens generalforsamling, er det enkelte medlem og assosierte medlem forpliktet til å følge, mens bransjeanbefalinger, som vedtas av foreningens styre, representerer normer som det enkelte medlem oppfordres til å følge.

1.2 Innhold

Denne bransjeanbefalingen består av to deler:

1. Del I inneholder enkelte innledende merknader.
2. Del II gir anbefalinger om hvordan forvaltningsselskapene bør opptre for å ivareta andelseiernes interesser i tilknytning til eierstyring og selskapsledelse. Herunder anbefales det at forvaltningsselskapene bidrar til at prinsippene i norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse (www.nues.no) blir etterlevd av selskap som fondene de forvalter har investert i.

1.3 Bakgrunn

Fondsforvaltningsselskap har gjennom flere år opptrådt som aktive minoritetseiere for å ivareta interessene til andelseierne i de verdipapirfondene de forvalter.

I de senere år har imidlertid bransjen engasjert seg mer aktivt i spørsmål innen eierstyring og selskapsledelse, både som investor på vegne av de fondene det enkelte forvaltningsselskap forvalter og for å øke profesjonaliteten i det norske aksjemarkedet generelt.

Verdipapirfondenes Forening deltok i arbeidet med å utarbeide den norske foreløpige anbefalingen om eierstyring og selskapsledelse, som ble offentliggjort 11. desember 2003.

2 Forvaltningsselskapenes ansvar overfor andelseierne

2.1 Særtrekk ved verdipapirfond som investor

De fleste verdipapirfond er åpne for tegning og innløsning på alle dager relevante børser for fondet er åpne for handel. Andelseiernes nettotegning fra dag til dag vil derfor danne utgangspunktet for om det enkelte fond er netto kjøper eller selger av verdipapirer.

I tillegg er verdipapirfond underlagt investeringsbegrensninger både i forhold til fondets forvaltningskapital (diversifiseringsbestemmelser) og i forhold til den enkelte utsteder. Dette

betyr igjen at et verdipapirfonds kjøp eller salg av verdipapirer i enkeltselskaper ikke bare er basert på forvaltningsselskapets løpende vurdering av fondets investeringer, men også reflekterer hvorvidt andelseierne kjøper seg opp eller ned i fondet eller behovet for tilpasninger til fondets investeringsbegrensninger.

2.2 Utøvelse av eierstyring

Av § 4-2 i verdipapirfondloven framgår det at forvaltningsselskap for verdipapirfond skal påse at fondenes og andelseiernes interesser ivaretas på beste måte. Ressursbruk og utforming av interne rutiner i tilknytning til utøvelse av eierstyring og kreditorrettigheter må derfor tilpasses ut fra det mål å gi best mulig avkastning til andelseierne, gitt investeringsmandatet for det enkelte fond.

Videre følger det av samme lovbestemmelse at forvaltningsselskapene gjennom utøvelse av god forretningsskikk skal påse at verdipapirmarkedets renommé og integritet ivaretas på beste måte.

For å nå disse målene bør forvaltningsselskapene opptre som aktive og ansvarlige aksjonærer på vegne av fondene de forvalter, ved å bruke stemmeretten veloverveid og i overensstemmelse med de prinsipper som er nedfelt i denne bransjeanbefalingen.

Videre bør forvaltningsselskapene, der det er hensiktsmessig, opprettholde dialog med de selskapene fondene har investert i, blant annet for å

- følge opp selskapets evne til å skape høyest mulig avkastning for aksjonærene
- følge opp at selskapet utvikler sunne prinsipper for eierstyring og selskapsledelse
- følge opp årsrapporter og regnskapsopplysninger, så vel som annen informasjon som gis til investorer følge opp saker som skal besluttes på generalforsamling og påse at vedtak som er fattet på selskapets generalforsamlinger gjennomføres.
- formidle synspunkter til rett instans om nominasjon av kandidater til selskapets styre og eventuelt andre sentrale selskapsorganer.

Forvaltningsselskapene anbefales å bidra til at prinsippene i norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse (www.nues.no) blir etterlevd av selskap som fondene de forvalter har investert i.

2.3 Fondsforsvaltningsselskapets fullmakter og informasjonsgivning i tilknytning til utøvelse av eierstyring

Av § 2-6 i verdipapirfondloven framgår det at de årlige andelseiermøtene (valgmøtene) skal velge minst en tredjedel av styremedlemmene i et fondsforsvaltningsselskap. Videre framgår det av § 4-4 at stemmerett for fondenes aksjer bare kan utøves etter fullmakt fra styret, og at denne fullmakten bare er gyldig dersom et flertall av de andelseiervalgte styremedlemmene er enige i det.

Styret har også ansvar for å føre tilsyn med fondsforsvaltningsselskapets utøvelse av stemmerett på vegne av fondene det forvalter. Verdipapirfondenes Forening har utarbeidet [en egen anbefaling](#) som utdyper de andelseiervalgte styremedlemmenes oppgaver og myndighet, samt inneholder en anbefaling om prosedyre for å bidra til en demokratisk prosess for valg av andelseiervalgte styremedlemmer.

Fondsforvaltningsselskapet bør skriftlig dokumentere sin holdning til utøvelse av eierstyring. Slik informasjon skal være lett tilgjengelig, for eksempel gjennom årsrapporter eller websider. Særskilt anbefales fondsforvaltningsselskapet, i tilfeller der det antas å ha interesse for andelseierne, å informere om hva det har stemt på generalforsamling og utarbeide en begrunnelse for sin stemmegivning.

Når fondsforvaltningsselskapet avgir stemmefullmaktet på vegne av fond det forvalter, bør blankofullmakter unngås. I denne sammenheng påpekes det at fondsforvaltningsselskapet utøver en separat stemmerett for hvert av fondene det forvalter, og i enkelte situasjoner kan tenkes å stemme ulikt for hvert enkelt fond.

2.4 Håndtering av interessekonflikter

Forvaltningsselskap skal utelukkende ivareta andelseiernes interesser. Det innebærer for eksempel at interessene til selskap i samme konsern som forvaltningsselskapet må vike for fondets interesser i tilfelle interessekonflikt.

I slike situasjoner bør det etableres hensiktsmessige prosedyrer basert på prinsippet om at forvaltningsselskapet utelukkende skal handle i overensstemmelse med andelseiernes interesser.